

Nr 156.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avveckling av statens bränslekommission; given Stockholms slott den 13 mars 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Statens bränslekommission föreslås skola upphöra vid utgången av budgetåret 1952/53. Av kommissionens nuvarande göromål kommer emellertid åtskilliga arbetsuppgifter att kvarstå efter nämnda tidpunkt. Sådan verksamhet som efterhand kommer att avvecklas bör övertagas av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Även sådana arbetsuppgifter som berör bränsleförsörjningen på längre sikt och beredskapsåtgärder på detta område bör överflyttas till riksnämnden. Frågor rörande den löpande bränsleförsörjningen, bl. a. licensförfarandet och bränslestatistiken, bör övertagas av statens handels- och industrikommission.

För att täcka kostnaderna för fullgörande av bränslekommissionens kvarstående uppgifter under nästa budgetår äskas särskilda anslag, nämligen till avlöningar 300 000 kronor och till omkostnader 50 000 kronor. Härjämte föreslås att vissa belopp i kommissionens räkenskaper om tillhoppa 11 500 kronor må avskrivas.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1953.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HEDLUND, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, fråga om *avveckling av statens bränslekommission* och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (X ht s. 159) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1953/54 beräkna såsom förslagsanslag till Statens bränslekommission: Avlöningar 400 000 kronor och till Omkostnader 125 000 kronor.

Jag anhåller nu att få upptaga dessa frågor till fortsatt behandling.

Bränslekommissionens förslag.

I anledning av andra världskrigets utbrott i september 1939 inrättades vissa kristidsorgan, bland dem bensin- och oljenämnden, statens vednämnd, statens kolnämnd och statens gengasnämnd. Dessa nämnder upphörde med sin verksamhet den 1 juli 1940, då statens bränslekommission tillkom och övertog hithörande uppgifter. Till bränslekommissionen överflyttades samtidigt vissa ärenden från dåvarande statens industrikommission. I slutet av år 1942, då kommissionens personalstyrka var som störst, uppgick antalet anställda till 339. Under de senaste åren har kommissionens arbetsuppgifter successivt minskat. Den 1 mars 1953 utgjorde kommissionens personal 50 personer.

Statens bränslekommission anförde i petita för budgetåret 1953/54 (skr. 30/8 1952), att kommissionen räknade med att kunna avveckla verksamheten under nämnda budgetår. Om verksamheten skulle bedrivas i huvudsakligen samma omfattning som under innevarande budgetår räknade kommissionen med en personalstyrka under budgetåret 1953/54 — inklusive ordförande och ledamöter — av 60 personer. Avlöningsanslaget skulle därvid kunna minskas från det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 1 075 000 kronor till 800 000 kronor samt omkostnadsanslaget från 437 500 till 252 500 kronor.

Kommissionen har därefter (skr. 29/12 1952) föreslagit, att den skall upphöra med utgången av budgetåret 1952/53. Den handelsreglerande verksamheten torde vara avslutad den 30 juni 1953. Flera av kommissionens arbetsuppgifter kommer emellertid att kvarstå efter nämnda dag, såväl avvecklingsärenden som frågor av varaktig natur.

Bränslekommissionen anger följande ärenden som bör avvecklas. Under år 1951 lade kommissionen upp lager av ångkol på ett flertal platser. Lagren behövde dock icke helt tagas i anspråk under bränslesäsongen 1951/52. Försäljning av kol har sedan skett successivt men en del av lagren torde komma att finnas kvar efter den 30 juni 1953. För att motverka en befarad bränslebrist under innevarande bränsleår har kommissionen träffat avtal med domänstyrelsen, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och enskilda företag om anskaffning av brännved. Enligt dessa avtal skall kommissionen inlösa den ved, som icke kunnat säljas före den 1 juli 1953. Sådan inlösen torde i viss utsträckning bli erforderlig. Kommissionen har även träffat avtal med torvproducenter om tillverkning av torv under åren 1951 och 1952. I samband härmed har driftlån utlämnats till vissa producenter. Producenternas skyldigheter enligt 1952 års avtal beräknas icke vara fullgjorda förrän tidigast den 31 oktober 1953.

I bokslutet vid utgången av innevarande budgetår kan kommissionen alltså icke framlägga slutgiltig redovisning för medelsförvaltningen. Huruvida redovisning av kolclearingkassan — vilken inrättats för att reglera importpriserna å stenkol, koks och kolbriketter — kan ske före den 1 juli 1953 är beroende på hur snart mellanhavandena med kolimportörer och kollagerhandlare blir reglerade. Försäljningarna från kol- och vedlagren samt genomförandet av kommissionens övriga avvecklingsåtgärder beräknas komma att taga hela nästa budgetår i anspråk.

Arbetsuppgifterna av bestående natur avser främst torvbränslefrågan, importlicenseringen av bränsle samt bränslestatistiken. Kommissionen har bemyndigats ingå 3-årsavtal med torvproducenter om tillverkning av torv under perioden 1953—55. Dessa avtal, som också innefattar anläggnings- och driftlån, beräknas icke vara avvecklade före den 31 oktober 1956, då driftlånen skall ha återbetalts. Torvförsörjningen torde dock — framhåller kommissionen — även efter sistnämnda tidpunkt påkalla statsmakternas uppmärksamhet. Importlicenseringen omfattar import av petroleumprodukter från länder utanför det frilistade OEEC-området samt fasta fossila bränslen. Kommissionen anser det synnerligen ovisst, när ändring i dessa hänseenden inträder. Vad gäller bränslestatistiken har kommissionen under en följd av år förvärvat en synnerligen omfattande kännedom om importbränslenas fördelning på olika förbrukningsområden samt lagerhållningen av dessa bränslen. Det är i nuvarande läge nödvändigt att statistiskt följa bränsleutvecklingen; dessutom föreligger uppgiftsskyldighet gentemot vissa internationella samarbetsorgan.

Kommissionen har vidare gjort utredningar såväl för landets deltagande i

det internationella ekonomiska samarbetet som för handelsavtalsförhandlingar och andra handelspolitiska avgöranden. Behov av dylika utredningar torde föreligga även i fortsättningen.

Kommissionen anför, att de återstående arbetsuppgifterna synes kunna överföras på endera av statens handels- och industrikommission eller riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap eller också uppdelas mellan dessa myndigheter. Handels- och industrikommissionen handlägger vissa likartade ärenden i fråga om importlicensering, handelsutbyte och internationellt ekonomiskt samarbete i övrigt. Det åligger riksnämnden att ansvara för den allmänna beredskapsplanläggningen på bränsleområdet. Ett överförande av bränslekommissionens kvarvarande uppgifter till handels- och industrikommissionen skulle sålunda innebära en uppdelning tills vidare av bränslefrågorna på två skilda organ, varav det ena — kommissionen — icke har varaktig karaktär. Bränslekommissionen förordar, att samtliga uppgifter överflyttas till riksnämnden. När bränslekommissionen upphör måste riksnämnden i större omfattning än hittills ägna omsorg åt den beredskapsmässiga planeringen av landets bränsleförsörjning. Riksnämnden bör därför ha en fullständig och fortlöpande överblick av läget på detta område, och en sådan kan enligt bränslekommissionens mening icke erhållas med mindre alla bränslefrågor sammanförs hos riksnämnden.

Vid bifall till bränslekommissionens förslag måste riksnämnden förstärkas. Den personal hos bränslekommissionen, som skall handha avvecklingsuppgifterna, bör överflyttas till riksnämnden; åt denna personal bör också överlämnas planläggningen av bränsleuppgifterna på längre sikt. Med hänsyn till verksamhetens väsentliga betydelse för landet både ekonomiskt och rent försörjningsmässigt föreslår bränslekommissionen, att den personal, som sysslar med bränslefrågor, skall ingå som en särskild enhet i riksnämndens organisation.

Följande personal från bränslekommissionen anses erforderlig för avvecklingsuppgifterna:

från planlägningsavdelningen chefen för avdelningen jämte tio personer för handläggning av frågor rörande torv, olja och statistik samt tekniska frågor,

från kolavdelningen chefen för avdelningen jämte en assistent,

från vedbyrån en assistent,

från kameralbyrån och sekretariatet chefen för kameralbyrån jämte en revisor, två assistenter och en kassörska samt

från juridiska byrån en sekreterare.

Den angivna personalen utgör 20 personer, vartill enligt kommissionen bör komma tre skrivbiträden.

Kommissionen har vidare utarbetat ett förslag till kungörelse om skyldighet för näringsidkare m. fl. att i fråga om fasta och flytande bränslen lämna uppgifter om produktion, förbrukning, lagerhållning m. m.

Yttranden.

Över bränslekommissionens skrivelse den 29 december 1952 har yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, statens handels- och industrikommission samt bränsleutredningen 1951. Härjämte har Sveriges grossistförbund inkommit med en skrift i ärendet.

Förslaget om avveckling av bränslekommissionen har icke mött erinran under remissbehandlingen. Delade meningar har däremot framträtt rörande vilken myndighet, som skall övertaga kvarvarande uppgifter. Sålunda förordar *statskontoret*, att dessa uppgifter skall överflyttas till handels- och industrikommissionen. Ärenden rörande försörjningen med torv bör dock förläggas till riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap eller annat organ av permanent natur, enär dessa ärenden i stor utsträckning har beredskapskaraktär. *Handels- och industrikommissionen* tillstyrker, att de mera affärsmässiga uppgifterna rörande bränsleförsörjningen samt planeringen på längre sikt överflyttas till riksnämnden. På bränslekommissionen har emellertid ankommit att även handha den under utomordentliga förhållanden erforderliga regleringen av bränsleförsörjningen, vartill bör räknas statistikföring och bränsleplanering på kort sikt. Dessa arbetsuppgifter bör åvila ett organ av mera krisbetonad karaktär. Ett flertal av de uppgifter som hittills handlagts av bränslekommissionen är helt likartade med de uppgifter, handels- och industrikommissionen fått sig ålagda på andra varuområden. Om ifrågakvarande uppgifter överflyttas till handels- och industrikommissionen, torde endast en jämförelsevis obetydlig ökning av kommissionens personal behöva ske. Något avgörande hinder mot att vissa bränslefrågor hänskjuts till handels- och industrikommissionen samt andra till riksnämnden föreligger icke. En sådan tudelning finns redan på andra områden, eftersom riksnämnden huvudsakligen har hand om beredskapsplanering på lång sikt, medan kommissionens planeringsarbete är av mera kortsiktig natur.

Även *riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap* förordar att importlicensärendena handläggs av statens handels- och industrikommission. Riksnämnden är beredd fullfölja den statistik, som f. n. förs av bränslekommissionen. Övriga av bränslekommissionen angivna uppgifter bör övertagas av riksnämnden. Avvecklingsärendena torde vara av liknande art som de, vilka nu handläggs på nämndens affärsavdelning. De bestående arbetsuppgifterna ligger inom riksnämndens verksamhetsområde. Även om nämndens beredskapsarbete tager sikte på en eventuell framtida krigs- eller avspärrningssituation måste det aktuella försörjningsläget följas i syfte att göra utgångsläget på försörjningsområdet så gynnsamt som möjligt i ett akut krisläge. I verksamheten ingår därför även att bedöma i vad mån det är önskvärt och möjligt att vidtaga åtgärder för att förbättra landets försörjningsläge genom att redan under »normala» tider öka produktionen eller lagringen av bränslen eller minska förbrukningen.

Då bränslekommissionen upphör, måste riksnämndens personal förstärkas.

Den nytillkommande verksamheten bör dock enligt riksnämndens mening icke omhänderhas av en särskild organisatorisk enhet. Detta skulle innebära en dubbelorganisation, eftersom bränslefrågorna redan nu utgör en mycket betydelsefull del av riksnämndens uppgifter. Nämnden kan icke nu närmare yttra sig om vilka organisatoriska förändringar som erfordras eller vilka kostnader som kan uppstå. De i statsverkspropositionen beräknade beloppen till avlöningar och omkostnader vid bränslekommissionen synes emellertid tillräckliga.

Bränsleutredningen 1951 har intet att erinra mot att bränslekommissionen upplöses under förutsättning att kvarvarande uppgifter överförs till annat organ. I detta sammanhang bör emellertid enligt utredningens mening upptagas frågan om en utvidgning av den ansvariga bränslemyndighetens åligganden. Planläggningen av vårt lands bränsleförsörjning måste gå vida längre än vad riksnämndens och bränslekommissionens arbete f. n. avser. När bränsleutredningen — som nu ansvarar för den långsiktiga planeringen — slutar sin verksamhet, blir behovet av ett permanent statligt organ för bränsle- och kraftfrågor än mera framträdande. Av landets totala import år 1951 utgjorde bränslet drygt en sjättedel räknat i kronor och två tredjedelar räknat i ton. Utredningen understryker att varje planering ur beredskapsynpunkt av landets näringsliv är i stort sett meningslös, om ej bränsleförsörjningen i en avspärrningssituation åtminstone nödortfikt kan tryggas.

Utvidgningen av den statliga bränslemyndighetens ansvar bör främst avse bl. a. följande uppgifter: accelererad utbyggnad av torv- och skifferoljeproduktionen till en början mot kvantiteter motsvarande två resp. en miljon stenkolston år 1960, effektivisering av industriens energiförsörjning eventuellt under övergång till fjärrgas ur inhemska bränslen, rationalisering av husbyggnadernas isolering samt värme- och ventilationssystem, åtgärder för ökad sparsamhet med värme och varmvatten, ökad lagring av importbränslen och utveckling av lagringstekniken, intensifierad forskning och försöksverksamhet beträffande produktion, distribution och användning av bränslen samt anpassning av den tekniska utbildningen efter väntad utveckling. Utredningen betonar, att erforderliga åtgärder bör utföras i snabbast möjliga takt. Ett centralorgan för bränsle- och kraftfrågor bör övertaga ansvaret för dessa ärenden. Ett dylikt centralt organ skulle åtminstone tills vidare kunna inordnas i riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Till nämndens förfogande bör då ställas väsentligt ökade resurser; en förstärkning endast för att kunna övertaga de uppgifter som bränslekommissionen handhaft är icke tillfyllest.

Utredningen är icke nu beredd framlägga ett detaljerat förslag till förstärkning av riksnämnden. Det är enligt utredningens mening önskvärt, att bränslefrågorna sammanförs till en särskild bränsleavdelning under ledning av en överdirektör. På avdelningen bör finnas ett kansli för administrativa, kamerala och juridiska ärenden etc. samt tre byråer, nämligen en planeringsbyrå, en förrådsbyrå och en teknisk byrå. Arbetsfördelningen mellan riksnämndens affärsavdelning och den tänkta förrådsbyrån måste utredas närmare.

Vid bränsleavdelningens sida bör vidare ställas ett bränsletekniskt råd såsom konsulterande och initiativtagande organ. Planläggningen på längre sikt bör dock i sin helhet icke övertagas av den föreslagna bränsleavdelningen förrän bränsleutredningen upphört med sin verksamhet.

I anledning av bränslekommissionens nu framlagda förslag anför utredningen, att den organisation, som skall tillämpas redan den 1 juli 1953, endast kan bli ett provisorium, vilket efterhand bör byggas ut. En särskild bränsleavdelning bör dock inrättas redan från början. Den personal, som bränslekommissionen föreslagit skall överflyttas till riksnämnden, kan godtagas som ett minimum av personalförstärkning. Utredningen understryker angelägenheten av att avdelningen ges en sådan ledning, att utvidgningen av arbetsuppgifterna och den däremot svarande utbyggnaden av personalorganisationen kan genomföras utan dröjsmål.

Avskrivning av vissa fordringar.

Enligt en kungörelse av år 1940 (nr 650) inrättades den i det föregående omnämnda kolclearingkassan för att reglera importpriserna å stenkol, koks och kolbriketter. Kassan torde komma att avvecklas under år 1953. Överskottet, som väntas uppgå till betydande belopp, skall enligt kungörelsen inlevereras till statsverket.

Statens bränslekommission har i skrivelse den 22 maj 1950 anfört bl. a. följande. För att i samband med den polska kolimporten snabbare kunna likvidera räkningar å hamnumgälder m. m. för de svenska fartygen öppnade bränslekommissionen i början av år 1946 en rembours i Sveriges riksbank. Kommissionen bemyndigades att av kolclearingkassan förskotta sammanlagt 1 500 000 kronor till remboursen. Då de polska skeppningarna under år 1949 upphörde och remboursen avslutades, konstaterades en brist av 10 476 kronor 67 öre. Det har visat sig vara icke praktiskt genomförbart att vinna klarhet i hur bristen uppkommit. Verksamheten har emellertid varit så ordnad, att ingen tjänsteman inom kommissionen haft möjlighet tillägna sig beloppet. Kommissionen hemställer om bemyndigande att avskrivna nämnda belopp samt att täcka förlusten med anlåtande av kolclearingkassan.

Kommissionen har sedermera (skr. 29/6 1951) gjort framställning i ett liknande ärende. På grund av rådande valutarestriktioner kunde de svenska redarna bl. a. under år 1947 ej erlægga kontant betalning till de polska skeppsmäklarna för sina kostnader för hamnumgälder m. m. Kommissionen lät därför öppna en rembourskredit i den polska nationalbanken, över vilken kredit de polska skeppsmäklarna kunde uppbära direkt likvid för sina räkningar. Dessa utlägg från kommissionens kreditiv antecknades i konossementet som fraktförskott; det ålåg sedan de svenska importörerna att vid betalningen av frakten innehålla det förskottade beloppet och redovisa det direkt till kommissionen. Ibland var räkningarna dock icke klara vid fartygets avgång och blev ej påförda konossementen. I ett dylikt fall har kom-

missionen icke fått ersättning för vissa kostnader å sammanlagt 1 024 kronor 24 öre. Fartygets ägare har för flera år sedan lämnat Sverige. En process vid utländsk domstol skulle medföra avsevärda kostnader, och kommissionen har icke funnit tillrädligt att vidtaga åtgärder för att på rättslig väg få ut beloppet. Kommissionen föreslår att fordringen avskrivs med anlitan- de av kolclearingkassan.

Statskontoret har i avgivna utlåtanden icke motsatt sig bifall till kommissionens framställningar men framhållit, att riksdagens medgivande torde erfordras för avskrivning.

Departementschefen.

Statens bränslekommission inrättades år 1940 för att handha vissa av kristiden föranledda uppgifter på bränsleförsörjningens område. Under se- nare år har kommissionen successivt reducerats och dess personal uppgår f. n. till 50 personer. Sedan numera även koksransoneringen upphört, synes det icke erforderligt att bibehålla ett särskilt krisorgan för bränsleförsörj- ningen. Jag anser sålunda i likhet med kommissionen, att densamma bör avvecklas vid utgången av innevarande budgetår.

Kommissionens samtliga arbetsuppgifter kan emellertid icke upphöra vid nämnda tidpunkt. Vissa ärenden hinner icke slutföras till dess och andra uppgifter är av den natur, att de även i fortsättningen bör ombesörjas av något statligt organ. Kommissionens kol- och vedlager kan sålunda ej avveck- las under innevarande budgetår. Kommissionen har vidare ingått avtal med torvproducenter om tillverkning av torv under åren 1951 och 1952 samt perio- den 1953—55. På detta område kvarstår uppgifter åtskilliga år framåt. Den av kommissionen omhänderhavda importlicenseringen av bränsle måste i någon form fortsätta. Det är också önskvärt, att den statistik på bränsleområdet, som förts, ej nedlägges. Kommissionen har förordat, att samtliga den 1 juli 1953 kvarstående uppgifter överflyttas till riksnämnden för ekonomisk för- svarsberedskap. Det anses vara en fördel, att samtliga hithörande frågor handläggas av ett organ.

Under remissbehandlingen har i denna fråga framförts olika synpunkter. Bränsleutredningen 1951 tillstyrker, att ifrågavarande uppgifter tills vidare överflyttas till riksnämnden. Enligt utredningens mening bör emellertid frå- gan på längre sikt lösas så att det inrättas ett permanent statligt organ för bränsle- och kraftfrågor med betydligt mera vittomfattande arbetsuppgifter än dem, som nu åvila kommissionen. Det föreslagna organet skulle sålunda bl. a. leda såväl den inhemska bränsleproduktionen som forsknings- och försöksverksamheten på området. Den personal, som erfordras för dessa göromål, bör tills vidare organiseras på en särskild bränsleavdelning inom riksnämnden. Riksnämnden anser för egen del, att nämnden bör övertaga huvuddelen av bränslekommissionens arbetsuppgifter; licensärendena bör dock handläggas av handels- och industrikommissionen. Liknande synpunk- ter har anförts av sistnämnda kommission, som erinrar om att på andra områden en fördelning av arbetsuppgifterna mellan riksnämnden och kom-

missionen redan förekommer. Sålunda har riksnämnden huvudsakligen hand om beredningsplanering på lång sikt under det att kommissionens planeringsarbete är av mera kortsiktig natur. Statskontoret däremot förordar, att flertalet arbetsuppgifter överflyttas till handels- och industrikommissionen; torvärenden, som anses ha beredningskaraktär, bör dock omhänderhas av riksnämnden.

Enligt min mening bör vid bränslekommissionens avveckling riktpunkten vara att överföra kvarstående uppgifter till de olika organ, som i sin ordinarie verksamhet har de bästa praktiska förutsättningarna för att övertaga bränslekommissionens skilda verksamhetsgrenar. Vad först beträffar sådana uppgifter, som direkt avser en avveckling av kommissionens verksamhet och som efter hand kommer att upphöra — redovisning av kommissionens medelsförvaltning, avveckling av kommissionens ved- och kollager, eventuell inlösen av torv m. m. — synes dessa lämpligen böra övertagas av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Härför talar bl. a. det skälet, att inom riksnämnden finns en särskild affärsavdelning, som handhar liknande ärenden.

Den verksamhet, som berör vår bränsleförsörjning på längre sikt, och de beredningsåtgärder, som bör vidtagas på detta område, måste givetvis fortsätta. Jag vill här erinra om att det åligger riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap att leda, övervaka och samordna försvarsförberedelserna på det ekonomiska området. De spörsmål, som sammanhänger med vår bränsleförsörjning, är av väsentlig betydelse icke blott ur beredskapssynpunkt utan även för den fortsatta fredsmässiga utvecklingen av vår industri och samhället över huvud taget. Jag anser det angeläget, att de i fortsättningen ägnas skärpt uppmärksamhet. Vilka åtgärder som lämpligen bör vidtagas för att på längre sikt förbättra vår bränslesituation har emellertid ännu icke kunnat slutligt prövas, bl. a. på den grund att bränsleutredningens arbete alltså jämt pågår. Jag är icke nu beredd att taga ställning till frågan om ett permanent statligt organ för bränsleförsörjningen av den art bränsleutredningen förordat. Med hänsyn till vad som nyss anförts om riksnämndens åligganden föreslår jag, att hithörande arbetsuppgifter omhänderhas av riksnämnden.

Frågor om den löpande bränsleförsörjningen sammanhänger i väsentlig grad med handelspolitiska bedömanden. Man får tills vidare räkna med att bibehålla licensförfarandet beträffande större delen av bränsleimporten. I samband härmed erfordras en kontinuerlig statistik, som även bör belysa den löpande konsumtionen. En dylik statistik påkallas också av Sveriges medverkan i olika internationella organisationer. Sådana uppgifter faller naturligt in under handels- och industrikommissionens verksamhetsområde, och jag förordar, att göromål av denna art på bränsleområdet överflyttas till nämnda kommission. Kommissionen bör därvid pröva, huruvida icke bränslestatistiken numera i vissa hänseenden kan begränsas.

Vid bifall till vad jag här föreslagit ernås på bränsleområdet samma arbetsfördelning mellan riksnämnden och handels- och industrikommissionen,

som nu tillämpas i fråga om andra försörjningsområden. Med hänsyn till det samband, som förefinns mellan de bränslefrågor, som skall handläggas av handels- och industrikommissionen, och dem, som bör övertagas av riksnämnden, förutsätter jag att ett nära samarbete kommer att upprätthållas av dessa myndigheter.

Någon nämnvärd utökning av handels- och industrikommissionens personal i samband med att kommissionen övertager vissa uppgifter på bränsleområdet torde icke vara erforderlig. Däremot måste riksnämndens personal förstärkas. Det är f. n. icke möjligt att med bestämdhet ange den personal, som bör överföras från bränslekommissionen till riksnämnden och eventuellt även till handels- och industrikommissionen, eller hur länge denna personal bör vara kvar i tjänst. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag från berörda myndigheter, meddela närmare bestämmelser härom. Jag förutsätter, att överflyttningen av personal blir förhållandevis begränsad samt hålls inom ramen för bränslekommissionens förslag. Med hänsyn främst till betydelsen av en långsiktig planering på bränsleområdet bör hinder icke möta att, om så anses erforderligt, utse ytterligare en ledamot av riksnämnden med särskild sakkunskap på detta område. I detta sammanhang bör nämnas, att vid avvecklingen av bränslekommissionen hänsyn givetvis skall tagas till personalens berättigade intressen samt att alla möjligheter att bereda den friställda arbetskraften andra anställningar skall beaktas. För den personal, som skall kvarstå i tjänst, torde de särskilda pensionsbestämmelserna för befattningshavare vid statens krisorgan böra tills vidare tillämpas även efter den 30 juni 1953 så länge personalen sysselsättes med arbetsuppgifter av här avsett slag.

Den personal, som överflyttar till riksnämnden, bör tills vidare ingå i nämndens nuvarande organisation, och verksamheten på förevarande område torde under nästa budgetår få bedrivas i provisoriska former. Sedan närmare erfarenhet vunnits om takten i avvecklingen och göromålens art, bör riksnämnden i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1954/55 taga upp frågan om personalbehov och organisation för bränsleuppgifterna.

Vad angår anslag för fullgörande av bränslekommissionens kvarvarande uppgifter under nästa budgetår förutsätter jag, att kostnaderna för den verksamhet, som skall överflyttas till handels- och industrikommissionen, kan bestridas från kommissionens ordinarie anslag. Medelsbehovet i övrigt kan, som framgår av det förut anförda, icke i detalj beräknas. Jag förordar att till avlöningar anvisas 300 000 kronor samt till omkostnader 50 000 kronor. Beloppen torde i likhet med övriga anslag, som nu disponeras av bränslekommissionen, böra ställas till riksnämndens förfogande enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan komma att meddela.

Vad slutligen beträffar de avskrivningsfrågor i samband med kolimporten från Polen, för vilka jag förut redogjort, delar jag statskontorets uppfattning. Avskrivning bör alltså i dessa fall ifrågakomma beträffande såväl den förlust å 10 476 kronor 67 öre, vilken uppdagats vid avslutandet av bränslekommissionens rembours i riksbanken, som det belopp å 1 024 kronor 24 öre,

vilket förskotterats i ett fall men icke kunnat indrivas. Härigenom reduceras överskottet i kolclearingkassan med (10 476: 67 + 1 024: 24 =) 11 500 kronor 91 öre. Avskrivningsförfarandet bör underställas riksdagens prövning.

Frågan om dispositionen av kolclearingkassans överskottsmedel torde få upptagas till prövning när kassan slutligt redovisats.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. för budgetåret 1953/54 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Avveckling av statens bränslekommission: Avlöningar* 300 000 kronor;

b) till *Avveckling av statens bränslekommission: Omkostnader* 50 000 kronor;

II. medgiva, att i det föregående angivna förluster å tillhoppa 11 500 kronor 91 öre i samband med den av statens bränslekommission genomförda importen av kol från Polen må avskrivas.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.